

АГЕНЦИЈА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ
AGJENCIA E MBIKËQYRJES SË SIGURIMEVE

Бр.-Нг. 01-544/1

19 - 06 - 20 25 год.-viti
СКОПЈЕ - SHKUP

АГЕНЦИЈА ЗА
СУПЕРВИЗИЈА НА
ОСИГУРУВАЊЕ

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТЕЊЕТО НА АГЕНЦИЈАТА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ ЗА 2024

СОДРЖИНА

ВОВЕД	3
ИНСТИТУЦИОНАЛНО УПРАВУВАЊЕ	4
1.1. СОВЕТ НА ЕКСПЕРТИ	4
1.2. МИСИЈА И ВИЗИЈА.....	5
1.3. ВРЕДНОСТИ.....	5
1.4. СТРАТЕГИЈА ЗА УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ.....	5
1.5. ПЛАНИРАЊЕ НА РАБОТЕЊЕТО НА АСО.....	6
1.6. ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА.....	6
1.7. ОРГАНИЗАЦИЈА И ФИНАНСИРАЊЕ НА АСО.....	6
1.8. КОРПОРАТИВНА ОПШТЕСТВЕНА ОДГОВОРНОСТ	7
РЕАЛИЗИРАНИ АКТИВНОСТИ ВО ИЗВЕШТАЈНИОТ ПЕРИОД ПО ОБЛАСТИ	7
1.9. РЕГУЛАТИВА И ЛИЦЕНЦИРАЊЕ	7
1.10. ДОНЕСЕНИ ПРАВИЛНИЦИ, УПАТСТВА И ПРИРАЧНИЦИ.....	7
1.11. ИЗДАДЕНИ ДОЗВОЛИ И СОГЛАСНОСТИ	9
1.12. ИЗДАДЕНИ ЛИЦЕНЦИ.....	9
1.13. ОДЗЕМЕНИ ДОЗВОЛИ И ЛИЦЕНЦИ.....	9
1.14. ОРГАНИЗИРАНИ ОБУКИ.....	9
СПРОВЕДУВАЊЕ СУПЕРВИЗИЈА	9
1.15. ТЕРЕНСКА СУПЕРВИЗИЈА	10
1.16. ВОНТЕРЕНСКА СУПЕРВИЗИЈА.....	10
1.17. УЧЕСТВО НА СУПЕРВИЗОРСКИ КОЛЕЦИ.....	10
1.18. СТАВОВИ И ЦИРКУЛАРИ.....	11
СОРАБОТКА	11
ОРГАНИЗИРАЊЕ НА НАСТАНИ	12
ЕДУКАЦИЈА И ГРАДЕЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ	13
ИНТЕГРИРАН ПРИСТАП КОН ЗАШТИТА НА ПОТРОШУВАЧИ, ФИНАНСИСКА ЕДУКАЦИЈА И ФИНАНСИСКА ИНКЛУЗИЈА	14
ПРОЕКТНИ АКТИВНОСТИ	16
ИНФОРМИРАЊЕ НА ЈАВНОСТА И ТРАНСПАРЕНТНОСТ	16

ВОВЕД

Агенцијата за супервизија на осигурување (скратен назив **АСО**) е самостојно и независно регулаторно тело кое го регулира пазарот за осигурување, врши супервизија над работата на осигурителните субјекти, се грижи за заштита на правата на осигурениците и придонесува за финансиска едукација и поголема финансиска вклученост на населението.

Работењето на АСО е утврдено со Законот за супервизија на осигурување (“Службен весник на Република Македонија” бр.27/2002, 84/2002, 98/2002, 33/2004, 88/2005, 79/2007, 8/2008, 88/2008, 56/2009, 67/2010, 44/2011, 112/2011, 7/2012, 30/2012, 45/2012, 60/2012, 64/2012, 23/2013, 188/2013, 43/2014, 112/2014, 153/2015, 192/2015, 23/2016, 83/2018 и 198/2018 и “Службен весник на Република Северна Македонија” бр.101/2019, 31/2020, 173/2022 и 3/2025) и Законот за задолжително осигурување во сообраќајот („Службен весник на Република Македонија“ бр. 88/2005, 70/2006, 81/2008, 47/2011, 135/2011, 112/2014 и 145/2015 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 220/2019).

➤ *Во остварувањето на целите за кои е основана, АСО ги има следните законски надлежности:*

- Спроведува супервизија над друштва за осигурување, осигурителни брокерски друштва, друштва за застапување во осигурување, банки кои вршат работи на застапување во осигурување, осигурителни брокери и застапници во осигурување, правни лица кои се поврзани со друштва за осигурување и Националното биро за осигурување; како и изрекува мерки на супервизија во форма на наредби и решенија;
- Донесува подзаконски акти за спроведување на Законот за супервизија на осигурување, предлага измени и дополнувања на закони од областа на осигурувањето;
- Одлучува за давање или одземање на дозволи, давање или повлекување согласности и давање или одземање на лиценци;
- Ги штити правата на потрошувачите и постапува по поднесени претставки од осигуреници, корисници на осигурување и трети оштетени лица;
- Поттикнува развој и раст на пазарот на осигурување преку развивање на свеста на јавноста за улогата на осигурувањето, спроведување на активности на финансиска едукација, финансиска инклузија и заштита на потрошувачи, одржува стабилност на осигурителниот пазар и придонесува за јакнење на довербата на јавноста;
- Соработува со релевантни домашни и странски институции и тела и членува во Меѓународната асоцијација на осигурителни супревизори.

Целта на овој годишен извештај е да обезбеди транспарентен и структуриран преглед на активностите и работењето на Агенцијата за супервизија на осигурување за 2024 година.

Како пооделни постигнувања во 2024 година преку овој извештај ги истакнуваме следните: континуирано спроведување супервизорски и регулаторни активности врз учесниците на пазарот на осигурување, овозможување на услови за влез на нови инвестиции и давање дозвола за вршење на осигурително брокерски работи на едно осигурително брокерско друштво, континуирано зајакнување на вонтеренската супервизија и изрекување на превентивни и корективни мерки, спроведување на планираните теренски супервизии, реализирање на обука и испити за актуари, постапување по претставки поднесени од осигуреници, континуирани

активности на финансиска едукација за подигнување на свеста за осигурувањето и справувањето со ризици, поттикнување на финансиска инклузија во осигурителниот сектор, донесување на нови и унапредување на содржината на постојните подзаконски акти, редовно спроведување на обврските поврзани со меѓународните договори за размена на информации со супервизорски органи, соработка со други национални и меѓународни институции, донесување на стратешки документи и усвојување на стратегии со цел одржување на финансиската стабилност на секторот, поттикнување на иновациите во финансискиот сектор, идентификуваните предизвици и приоритети за идниот период.

Институционално управување

1.1. Совет на експерти

Орган на управување на АСО е Советот на експерти кој се состои од пет члена. Три члена се професионално ангажирани со полно работно време, од кои еден е претседател, додека два члена не се професионално ангажирани.

Членовите на Советот на експерти ги именува и разрешува Собранието на предлог на Владата на Република Северна Македонија.

Во текот на извештајниот период дојде до промени на составот на Советот на експерти. Мандатот им истече на следните членови: д-р Крсте Шајноски, професионално ангажиран со полно работно време, претседател на Советот на експерти и Злате Симоновски, професионално ангажиран член на Советот на експерти, со полно работно време.

Додека со Одлука донесена од Собранието на Република Северна Македонија на ден 12 декември, 2024 година, од функцијата членови на Советот на експерти на Агенцијата за супервизија на осигурување беа разрешени: д-р Сулејман Ахмеди, професионално ангажиран член на Советот на експерти, со полно работно време, на негово барање; Александра Кокароска, непрофесионално ангажиран член, на нејзино барање и д-р Игор Ивановски, непрофесионално ангажиран член.

Со цел обезбедување на континуитет во управувањето беа именувани нови членови на Советот на експерти. Согласно Одлука за именување на претседател и членови на Советот на експерти на Агенцијата за супервизија на осигурување, донесена од Собранието на Република Северна Македонија, на седницата одржана на 27 декември, 2024 година, за претседател на Советот на експерти на Агенцијата за супервизија на осигурување е именувана м-р Ели Дракуловска, со мандат од пет години. За членови на Советот на експерти на Агенцијата за супервизија на осигурување се именувани: м-р Александра Дранговска, за професионално ангажиран член со полно работно време, со мандат од пет години, м-р Горан Здравковски, за професионално ангажиран член со полно работно време, со мандат до 25 октомври, 2028 година и Бобан Пановски, за непрофесионално ангажиран член на Советот на експерти на Агенцијата за супервизија на осигурување, со мандат до 25 октомври, 2028 година.

Советот на експерти работи и одлучува на седници, донесува одлуки со мнозинство гласови од вкупниот број на членовите. Неговата работа, начинот на водење на седници, носењето на одлуки, се уредени согласно Законот за супервизија на осигурување, Статутот на АСО и Деловникот за работа на Советот на експерти.

Во текот на 2024 година, Советот на експерти на Агенцијата за супервизија на осигурување одржа 31 седница.

Агенцијата за супервизија на осигурување (АСО) за својата работа одговара пред Собранието на Република Северна Македонија. Собранието ги усвојува: Финансискиот план, Финансиските извештаи ревидирани од независен овластен ревизор, Годишниот извештај за работењето на Агенцијата за супервизија на осигурување и Годишниот извештај за состојбата и движењата на пазарот на осигурување.

1.2. Мисија и визија

Мисијата на Агенцијата за супервизија на осигурување е да обезбеди ефикасен, стабилен и транспарентен пазар на осигурување преку спроведување на независна, професионална и проактивна супервизија и регулирање на пазарот. АСО ги заштитува интересите на осигурениците, ја развива свеста за осигурувањето и придонесува за развој на доверлив и конкурентен осигурителен сектор согласно меѓународните принципи и стандарди.

Визијата на АСО е да биде професионален и доверлив регулатор, кој преку континуирано унапредување на супервизорските практики и хармонизација со европските и меѓународни регулативи ќе придонесе за одржлив развој на осигурителниот пазар, зајакнување на финансиската стабилност и заштита на правата на осигурениците.

Дел од нашата мисија и визија е политиката за квалитет согласно барањата на стандардот ISO 9001:2015 – Систем за управување со квалитет. Врвното раководство е посветено на континуирана имплементација на барањата на меѓународниот стандард за управување со квалитет ISO 9001:2015 и преку редовни проверки и добивање на Сертификатот за квалитет ја потврдуваме примената и понатамошниот развој на ефикасен систем за управување со квалитет во нашето работење и делување.

1.3. Вредности

Основните стандарди и вредности од кои се раководиме се: *одговорност, стручност, совесност, транспарентност.*

1.4. Стратегија за управување со ризици

Стратегијата за управување со ризици во АСО е наш механизам за успешно управување со ризиците со цел антиципирање на неповолните настани и навремено реагирање, соодветно насочување на постапките на внатрешната контрола и ресурсите кон клучните функции и ризици. Еден од сегментите опфатен во рамката за управување со ризици е и системот за интегритет како суштинска компонента на доброто управување, транспарентност и одговорност.

Ризиците и можностите кои може да влијаат на усогласеност со барањата и способноста да се зголеми квалитетот на работењето на АСО се утврдени и адресирани. На овој начин се постигнува соодветна заштита на интересите на осигурениците и корисниците на осигурување, како крајни корисници на услугите на АСО.

1.5. Планирање на работењето на АСО

Планирањето на работењето во АСО претставува систематски процес на утврдување на цели, приоритети и активности со кои ги остваруваме нашите надлежности и мисија. Стратешките акти, оперативните планови, подзаконските акти, одлуките и другите акти, ги донесуваме низ процесите на анализа на ризиците, проценка на потребите на пазарот и очекувањата на засегнатите страни, притоа имајќи ги предвид околностите од окружувањето, внатрешните фактори и нивното влијание врз остварување на планираните цели и задачи.

Нашите цели и задачи се утврдени согласно:

- Годишен план за работа;
- Годишен план за теренска супервизија;
- Финансиски план;
- План за јавни набавки;
- План за архивско работење;
- Годишен план за вработување;
- Стратегиски план за работењето;
- Политика на квалитет;
- Стратегиски план за спречување на корупцијата;
- Други релевантни акти и интерни документи.

Овие документи се основа за транспарентно, одговорно и стратешко работење на АСО.

1.6. Внатрешна ревизија

Внатрешната ревизија се реализира преку користење на систематски, дисциплиниран и ризик-базиран пристап, придонесува за подобрување на ефективностa на управувањето, управувањето со ризик и контролните процеси низ целата организација на АСО. Преку мандатот, функцијата на внатрешна ревизија во АСО како субјект од јавен сектор е фокусирана на:

- ✓ Проценка дали постигнатите резултати на Агенцијата се усогласени со нејзините стратешки цели;
- ✓ Обезбедување на усогласеност со законите и/или прописите;
- ✓ Идентификување на можности за подобрување на успешноста на процесите и програмите;
- ✓ Утврдување дали јавните ресурси се соодветно заштитени и користени за да се обезбедат услуги на правичен начин.

1.7. Организација и финансирање на АСО

Начинот на работа на АСО, внатрешната организација и раководењето со стручните служби, и одлучувањето на Советот на експерти на АСО е регулирано согласно Законот за супервизија на осигурување, Статутот на АСО и во Деловникот за работа на Советот на експерти.

За извршување на редовните работи, Советот на експерти формира стручни организациони единици. Делокругот за работа на организационите единици на АСО е детално уреден со Правилник за внатрешна организација и Правилник за систематизација на работни

места. Согласно Правилникот за внатрешна организација на работни места, вработените се распоредени во 2 независни дирекции, 2 работни места со звање генерален советник, 3 стручни служби и 9 дирекции во рамки на стручните служби.

На 31.12.2024 година вкупниот број вработени лица во АСО изнесува 41.

Работењето на АСО се финансира со надоместоци што ги уплатуваат пазарните субјекти кои се предмет на контрола од страна на АСО, а тоа се друштва за осигурување, осигурителни брокерски друштва, друштва за застапување во осигурување, банки кои вршат работи на застапување во осигурување како и надоместоци што се наплаќаат од други физички и правни лица врз кои АСО спроведува супервизија. Надоместоците се утврдени врз основа на Законот за супервизија на осигурување, и се уредени со Тарифник за содржината и висината на надоместоци и давачки што ги наплатува Агенцијата за супервизија на осигурување и роковите за уплата.

1.8. Корпоративна општествена одговорност

Со цел придонес кон одржлив развој корпоративната општествена одговорност е наша важна стратешка определба да дејствуваме одговорно кон општеството, животната средина и заинтересираните страни- покрај исполнувањето на законските обврски.

Во оваа насока корпоративната одговорност ја изразуваме преку неколку клучни области:

- партнерство за поддршка на ученици и студенти, нивно учество во активности, зголемување на свеста за ризици и важноста на осигурувањето, промоција на интересите на учениците и студентите со цел зајакнување на свеста за важноста на младите и нивната општествена улога;
- учество во општествени иницијативи;
- промовирање на актуарската професија како дејност од суштинско значење во осигурувањето;
- поддршка на едукативни програми за финасиска едукација и инклузија;
- организирање кампањи и работилници за граѓаните;
- заштита на потрошувачите;
- поддршка за климатските ризици;
- соработка со академски и невладини организации;

РЕАЛИЗИРАНИ АКТИВНОСТИ ПО ОБЛАСТИ

Работењето на АСО во 2024 година се одвиваше согласно Законот за супервизија на осигурување, Законот за задолжително осигурување во сообраќајот и други релевантни закони и согласно оперативните и стратегиски планови.

Во продолжение елаборирано по области:

1.9. Регулатива и лиценцирање

Во текот на 2024 година Агенцијата за супервизија на осигурување заедно со Министерството за финансии продолжија да работат на изготвување на нов Закон за осигурување со цел усогласување на домашната регулатива со европските и меѓународните стандарди. Во новиот Закон за осигурување, ќе се транспонираат одредбите од Директивата 2009/138/EЗ за воспоставување и спроведување на деловни активности за осигурување и

реосигурување (Солвентност 2) како и Директивата за осигурителна дистрибуција (Insurance Distribution Directive).

Предлог Законот за осигурување ја помина првата фаза на јавна расправа, исто така, беше доставен за коментари од страна на друштвата за осигурување и осигурително брокерските друштва како заинтересирани страни од осигурителната област. Во следна фаза законот ќе биде поставен на платформата ЕНЕР заради поширока јавна расправа.

Како идентификувани предизвици и приоритети во идниот период АСО ќе работи на:

- Изготвување на план за донесување на подзаконските акти кои ќе произлезат од новиот Закон за осигурување и ќе ги димензионира потребните ресурси и динамика на донесување на новата подзаконска регулатива;
- Заради натамошно усогласување со Директивата за моторно осигурување (Motor Insurance Directive) АСО ќе учествува во Изготвување на предлог Закон за изменување и дополнување на Законот за задолжително осигурување во сообраќајот во делот на воспоставување на систем за единствена премија (single premium), воведување на систем за директен надомест на штета и останати одредби,
- Врз основа на глобалниот стандард за финансиско известување во осигурувањето познат како ИФРС 17 (IFRS 17 Insurance Contracts), АСО ја започна подготовката за имплементација на Меѓународниот стандард за финансиско известување 17 Договори за осигурување (МСФИ 17). Во текот на 2025 година во врска со оваа активност се планирани работни состаноци и координација со сите релевантни страни. Се очекува да произлезат нови подзаконски акти или евентуално измена на постојните со цел зајакнување на транспарентноста и овозможување на споредливост на финансиските извештаи на друштвата за осигурување, подобро усогласување на приходите и расходите и пресметката на обврски по договорите за осигурување,
- Идентификување на потребата од промени во осигурителната регулатива од аспект на користење на нови технолошки решенија во фазата на креирање на осигурителни производи, дистрибуција, маркетинг и употреба на производите од страна на потрошувачите, со цел стимулирање и овозможување на влез на иновативни технолошки решенија на пазарот на осигурување и подобрување на осигурителните услуги, поголема достапност на производите до потрошувачите и натамошен развој на пазарот на осигурување.

1.10. Донесени правилници, упатства и прирачници

Со цел зголемување на правната сигурност и подобрување на транспарентноста и ефикасноста, во текот на 2024 година АСО донесе два нови правилници:

- Правилник за соодветноста на реосигурителното покритие, методот за пресметка на износот на максимално покритие на друштвото за осигурување во табелата за максимално покритие и методот за пресметување на максимална можна штета (“Службен весник на РСМ” бр. 3/2024); и
- Правилник за начинот и постапката на спроведување на избор и оценка на соодветноста на член на надзорен орган на друштво за осигурување и известување до Агенцијата за супервизија на осигурување (“Службен весник на РСМ” бр. 97/2024).

1.11. Издадени дозволи и согласности

Врз основа на добиените барања од пазарните субјекти, во текот на 2024 година ги издадовме следните дозволи и согласности:

- 1 дозвола за вршење осигурително брокерски работи,
- 1 дозвола за статусни измени присоединување на едно друштво за осигурување кон друго друштво за осигурување,
- 17 согласности за друштво за ревизија,
- 6 согласности за измена на статут,
- 1 согласност за измена на седиште,
- 13 согласности за вршење на функцијата член на орган на управување во друштво за осигурување,
- 2 согласности за стекнување квалификувано учество во друштво за застапување во осигурување, и
- 5 согласности за стекнување квалификувано учество во осигурително брокерско друштво.

1.12. Издадени лиценци

Во 2024 година врз основа на добиените барања од субјектите, АСО издаде 25 лиценци за осигурителен брокер и 100 лиценци за застапник во осигурување.

1.13. Одземени дозволи и лиценци

Во 2024 година заради прекин на договорите за работа меѓу друштва за осигурување и застапници за осигурување, АСО согласно законот одзема 27 лиценци на физички лица за застапник во осигурување.

1.14. Организирани обуки

Во 2024 година продолжи да се спроведува обуката за актуари во рамки на циклусот на едукација на актуари 2023-2025 години кој започна во 2023 година. На обуката учествуваат седум кандидати кои се очекува по завршување на обуката и испитите да се стекнат со уверение за овластен актуар.

Во 2024 година не се спроведоа планираните обуки и испити за застапници во осигурување и осигурителни брокери поради технички причини кои се надвор од доменот на делување на АСО, но остануваме посветени на реализација на обуките во идниот период.

СПРОВЕДУВАЊЕ СУПЕРВИЗИЈА

АСО спроведува супервизија на друштвата за осигурување, осигурителните брокерски друштва, друштвата за застапување во осигурувањето и Националното биро за осигурување, согласно одредбите од Законот за супервизија на осигурување, Законот за задолжително осигурување во сообраќајот и други релевантни закони и прописи.

Супервизијата АСО ја спроведува преку **перманентна вонтеренска супервизија** односно прибирање, анализирање и верифицирање на извештаите и информациите кои ги доставуваат друштвата за осигурување и други лица согласно Законот, **теренска супервизија** (целосна или делумна) на работењето на друштвата за осигурување (контрола), како и **дополнителна супервизија** секогаш кога ќе се оцени дека тоа е во интерес и за заштита на правата на осигурениците и одредување мерки на супервизија. АСО спроведува супервизија и на физички лица кои вршат осигурително брокерски работи и работи на застапување во осигурување.

Согласно Законот за спречување на перење пари и други приноси од казниво дело и финансирање тероризам, АСО врши надзор над примената на мерките и дејствијата за спречување перење пари и финансирање тероризам.

1.15. Теренска супервизија

Теренската супервизија АСО ја спроведуваше непречено согласно Годишниот план за теренска супервизија. Во 2024 година беа планирани 14 теренски супервизии и тоа: 2 целосни и 12 делумни супервизии, додека пак спроведени беа 2 целосни (една планирана и една вонредна) и 15 делумни супервизии. Од 15-те делумни супервизии, 11 се однесуваа на теренска проверка на усогласеност на субјектите со обврската за воспоставување на интегриран главен деловен систем од Правилникот за минималните стандарди за информациските системи во друштва за осигурување, осигурителните брокерски друштва и друштвата за застапување, како и проверка за усогласеност на субјектите со обврската за дигитализација на процесот за штети во друштвата за осигурување согласно член 2 став (8) од Правилникот за минимални барања за прием, обработка, резервација и исплата на барање за надомест на штета и/или осигурен износ во функција на подобра заштита на правата на осигурениците, три беа од областа на СППФТ, една од областа на актуарската функција.

Како резултат на теренските супервизии АСО изрече вкупно 225 супервизорски мерки.

1.16. Вонтеренска супервизија

Во текот на 2024 година АСО спроведе 25 вонтеренски супервизии и изрече вкупно 68 супервизорски мерки.

1.17. Постапки за порамнување

Согласно Законот за прекршоци АСО е орган кој спроведува постапки за порамнување во случаи кога констатира прекршок на законски одредби за кои се предвидува глоба. Во 2024 година АСО успешно реализираше 15 постапки за порамнување.

1.18. Учество на супервизорски колеџи

Во текот на 2024 година АСО редовно учествуваше на сите работни состаноци (колеџи) за редовна размена на информации со супервизорски органи во рамки на супервизорски колеџи, за друштвата за осигурување кои припаѓаат на европски осигурителни групи со седиште во странство. Соработката има за цел запознавање на супервизорите со актуелните трендови и ризици на пазарите на осигурување на кои работат друштвата за осигурување членки на групи, и соодветно приоритизирање на идните супервизорски активности. Соработката е оценета како квалитетна што се должи на навремената и доверлива обработка и размена на информации за работењето на друштвата за осигурување – членки на осигурителните групи.

1.18. Ставови и циркулари

Во рамки на своето работење, а заради детално појаснување на одредени области од работењето на пазарните осигурителни субјекти, овозможување поголема правна сигурност и доследна примена на законите, АСО делуваше и преку циркулари, упатства и стручни појаснувања. Исто така, континуирано инициравме стручни средби и состаноци со претставниците од осигурителната индустрија со цел најавување нови практики или очекувања од страна на АСО, појаснувања како треба да се постапува во одредена ситуација, укажување на постојни обврски од закон или подзаконски акт и сл.

СОРАБОТКА

Спроведувањето на надлежностите на АСО, потребата од следење на трендови со цел поттикнување на раст и развој на осигурителниот пазар налага континуирана соработка и комуникација со релевантни домашни и странски органи и регулаторни тела како и членување во професионални меѓународни тела и асоцијации.

- *Зајакнувањето на домашната соработка е важно и е поврзано со размена и употреба на информации и податоци, обезбедување на заемна обука и размена на искуство.*

Соработката со Министерството за финансии континуирано се одвива за прашања во врска со регулатива од областа на осигурување, учество во работни групи, давање предлози за изготвување закони од областа, учество во стручни тела како Советот за развој на капитал, стратегии од област на економијата и финансииите и сл.

Во насока на хармонизирање на домашното законодавство со европското, АСО до Секретаријатот за економски прашања обезбедува податоци за прогрес на пазарот на осигурување и изготвува периодични извештаи за напредок на државата во сферата на осигурувањето и супервизијата.

Соработката со Народната банка се одвива во повеќе сегменти: размена на податоци за изработка на извештај за финансиска стабилност, учество во стручни тела, учество во комитети, учество во координациското тело за финансиска едукација, активности поврзани со развој на финтек секторот, континуирана размена на искуство и практики од процесот на спроведување на супервизија и сл.

- *Меморандум за соработка*

Во 2024 година спроведовме реafirмирање на партнерството меѓу АСО и Организацијата на потрошувачи на Македонија (ОПМ) со цел внесување на нови области на соработка, ажурирање на институционални податоци и контакти, усовршување на механизмите за известување и координација со што потврдивме дека двете страни остануваат посветени на меѓусебната соработка и комуникација.

Во согласност со склучените меморандуми за соработка со релевантни институции и организации, АСО континуирано спроведуваше активности со цел унапредување на заедничките цели и поттикнување на меѓусебната размена на информации, искуства и добри практики.

Активностите се одвиваа преку:

- размена на стручни мислења и анализи,
- редовна комуникација и организација на оперативно ниво,
- учество во тематски работни групи,
- организирање на заеднички настани и едукативни сесии,
- подготовка и размена на извештаи и предлози за подобрување на политиките.

Целта на овие активности е преку одржување на континуирана соработка да се поттикне институционалната поврзаност и да се создаде основа за долгорочна стабилност и доверба во секторот.

- *Активности врз основа на усвоените стратешки документи*

АСО во рамки на својата мисија за заштита на правата на осигурениците и развој на стабилен, транспарентен и инклузивен осигурителен пазар континуирано реализира активности кои произлегуваат од потпишаните стратешки документи и иницијативи.

Во текот на извештајниот период АСО се фокусираше на следните приоритетни области:

Финансиска стабилност - преку супервизорски активности и анализа на пазарните ризици,

Финансиска едукација - организирани се бројни настани, работилници, едукативни пултови и активности со фокус на зголемување на финансиската писменост кај различни групи на граѓани (ученици, студенти, возрасни),

Финтек и иновации – активно учество во иницијативи за поддршка на технолошки иновации во осигурителниот сектор со цел подобрување на пристапноста и ефикасноста на услугите,

Финансиска инклузија - поддршка на активности за проширување на пристапот до осигурување како и поттикнување на учество на нови пазарни учесници.

- *АСО го оддржува и континуирано зајакнува воспоставениот партнерски однос со странските регулаторни тела и релевантните институции од областа заради размена на искуство и развој на добри практики.*
- *АСО е член на Меѓународната асоцијација на осигурителни супервизори (ИАИС) од 2009 година. ИАИС е меѓународна институција со мисија за промовирање на ефективна и глобално конзистентна супервизија, заради обезбедување натамошен развој на глобалниот осигурителен пазар, одржување на фер, стабилен и транспарентен пазар во корист и заштита на осигурениците и придонес кон финансиска одржливост.*

ОРГАНИЗИРАЊЕ НА НАСТАНИ

Традиционално, во 2024 година АСО го одбележа националниот Ден на осигурувањето, 1 ноември и воедно на овој ден одбележа 15 години успешна работа како независно регулаторно тело надлежно за осигурителниот пазар. АСО ја одбележува годишнината од своето успешно работење преку организирање на низа активности насочени кон унапредување на

транспарентноста, информирањето на јавноста и јакнењето на соработката со сите релевантни чинители. Во рамки на одбележувањето се организираа:

- Доделување на плакета и награда за најдобар труд на млад научник-истражувач по повод денот на осигурувањето. Стручната комисија го награди трудот насловен „Комплексната интеракција на макроекономските и финансиските детерминанти со премиите за осигурување на имот во Македонија: Динамична краткорочна и долгорочна анализа“,
- Во духот на општествената одговорност и зајакнување на солидарноста, АСО иницираше организирање на заедничка крводарителска акција во соработка со претставниците од осигурителната индустрија. Целта на оваа акција е да се покаже заедничка грижа за заедницата и да се даде хуман придонес на оние на кои им е најпотребно и воедно да се поттикне култура на солидарност и хуманост помеѓу институциите и граѓаните,
- Интерактивна работилница со средношколци на тема улогата на АСО и зошто е важна финансиската едукација. АСО ја гради својата визија врз основа на долгорочна одговорност-да создаде генерации кои ќе донесуваат информирани финансиски одлуки и активно ќе учествуваат во економскиот развој,
- Објави на анализи и резултати од работата на АСО како и објава на бројни едукативни содржини за јавноста.

Во насока на поддршка и поттикнување на финансиската писменост кај младите АСО во рамки на редовната кампања “Денови на финансиска писменост 2024”, како знак на признание на ангажираноста и интересот на учениците и наставниците во врска со Конкурсот за ученици на тема осигурување, додели дипломи за најдобрите. Освен дипломите за наградените, беа доделени и пофалници за талентираниите ученици, во сите категории, додека за улогата на ментор и дадената поддршка за подигнување и развој на свеста кај учениците за важноста на финансиската едукација беа доделени благодарници на наставниците. Наставниот кадар е клучен партнер во унапредување на финансиската едукација и поддршката на наставниот кадар е од суштинско значење за долгорочен успех во јакнењето на финансиската писменост, што директно влијае на градење информирани и одговорни идни граѓани.

Стручната комисија на АСО констатираше дека во поголем број на трудови, темата „осигурување” добива големо едукативно значење и практично знаење.

АСО дава континуирана поддршка на “Европскиот квиз на пари” - иницијатива насочена кон унапредување на финансиската писменост кај учениците од 13-15 години. Поддршката се реализира преку активно обезбедување на едукативни материјали од областа на осигурувањето, прашања, насоки и содржини кои им помагаат на учениците да се подготват и успешно да учествуваат на квизот. Оваа активност е дел од пошироките заложби на АСО за поддршка на образовните процеси и јакнењето на знаењето и вештините на младите во областа на осигурување и управување со ризици.

ЕДУКАЦИЈА И ГРАДЕЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ

Основните принципи на политиката за квалитет АСО ги заснова и на целите за унапредување на институционалниот и административен капацитет, преку инвестирање во

вработените по пат на обуки и стручно усовршување. Кадровската оспособеност е предуслов за ефикасно, квалитетно, и навремено вршење на законските надлежности и заради тоа АСО континуирано вложува во својот човечки потенцијал.

Во 2024 година, вработените ги реализираа планираните обуки, а беа реализирани и тематски посети кај странски регулатори, учество на странски и домашни конференции и семинари со цел надградба на знаењето на вработените. Исто така, се реализираа и едукативни програми, семинари преку Меѓународната асоцијација на осигурителни супервизори (IAIS), Европското тело за супервизија (EIOPA), Банката за меѓународни порамнувања (BIS), Меѓународната мрежа за финансиско образование и едукација (OECD-INFE), Институтот за Градење на Капацитети при Меѓународниот Монетарен Фонд во соработка со Joint Vienna Institute, и други релевантни институции и организации.

ИНТЕГРИРАН ПРИСТАП КОН ЗАШТИТА НА ПОТРОШУВАЧИ, ФИНАНСИСКА ЕДУКАЦИЈА И ФИНАНСИСКА ИНКЛУЗИЈА

Основните цели на АСО кои се однесуваат на стабилност и развој на пазарот на осигурување и следење на законитоста на работењето на субјектите кои се предмет на супервизија се директно поврзани со заштита на осигурениците и корисниците на осигурителните производи и услуги. Во овој сегмент, АСО применува интегриран пристап кој опфаќа три меѓусебно поврзани столба:

- ✓ Заштита на потрошувачи - активно постапување по претставки добиени од страна на осигуреници, корисници на осигурување и трети оштетени лица, следење на пазарните практики, супервизија над почитувањето на правата на осигурениците,
- ✓ Финансиска едукација - преку едукативни кампањи интерактивни настани, соработка со училишта и медиуми АСО ја зголемува свесноста на јавноста за ризиците и улогата на осигурувањето, правата и обврските на осигурениците и важноста од финансиското планирање. Едукацијата е насочена кон различни целни групи: ученици, студенти, возрасни, и
- ✓ Финансиска инклузија – преку активности и политики што поттикнуваат пристап до финансиски производи за сите граѓани, АСО придонесува кон намалување на нееднаквоста и градење отпорна заедница. Се охрабрува развојот на иновативни производи, дигитални решенија и подобрување на пристапноста до осигурување во рурални и помалку развиени подрачја.

Во продолжение елаборираме за активностите:

Во извештајниот период беше обезбедено навремено и професионално постапување по добиени претставки од страна на осигуреници, договорувачи на осигурување и други засегнати страни. Вкупно пристигнаа 291 претставки, секој предмет беше разгледан одделно, со почитување на принципите на непристрасност, ефикасност и заштита на правата на осигурениците. За случаите каде се утврдени неправилности, беа дадени препораки до осигурителните друштва за корективно постапување.

Овој податок е јасен индикатор дека граѓаните се почесто ја препознаваат нашата улога како заштитник на нивните права и интереси од осигурувањето и АСО ќе продолжи да го

следи постапувањето по претставки и да обезбедува механизми за заштита на правата на потрошувачите и унапредување на интегритетот на осигурителниот сектор.

Паралелно со процесот на супервизија и постапување по претставки, АСО интензивираше активности насочени кон подобрување на финансиската писменост на јавноста:

- Во насока на надополнување на формалното образование, АСО континуирано има отворен повик за основни, средни училишта, факултети, со цел да не контактираат доколку на своите ученици/студенти сакаат да им овозможат предавање на тема финансиска едукација и писменост во областа на осигурувањето. Додека во рамки на склучените меморандуми со образовните институции АСО е секогаш на располагање да спроведува едукација и да овозможува студиски престој за студенти и ученици.
- Едукативниот портал, <https://edukacija.aso.mk/> е важна алатка за комуникација со јавноста со која светот на осигурувањето се доближува до потрошувачите. Порталот содржи едукативни материјали и информации од областа на осигурувањето, анализи и податоци за пазарните субјекти, стратешки документи, појаснување на поими од осигурителната област и сл. Преку порталот има можност осигурениците да поднесат електронска претставка, а постои можност да поставуваат прашања.
- Континуираната промоција на добрите практики во доменот на финансиска едукација и промовирање на улогата на друштвата за осигурување и посредниците во осигурување во финансиската едукација на нивните потрошувачи и осигуреници, со цел да стане дел од нивното добро корпоративно работење,
- Годишен конкурс за млади истражувачи од областа на управување со ризици и осигурување,
- Годишен конкурс за ученици од основно и средно образование -пишување и цртање на тема осигурување,
- АСО и во текот на оваа година продолжи со доследното организирање на едукативни настани и кампањи, работилници, интервјуа, ТВ гостувања, соработка со образовни и други релевантни институции, подготовка на публикации и брошури,
- Континуирана координација на друштвата за осигурување и осигурително брокерските друштва за промовирање на финансиската едукација со цел усогласено делување при организирање на едукативни активности, кампањи и јавни настани како и развој и дистрибуција на прилагодени едукативни материјали.

Овие активности ги реализираме континуирано секоја година и активно придонесуваме кон:

- подобрување до пристапот до информации за осигурителните производи и услуги,
- поголема вклученост и доверба на граѓаните во осигурителниот сектор,
- поттикнување одговорно финансиско однесување.

Имајќи го предвид позитивниот одзив од страна на јавноста, АСО ќе продолжи со унапредување на постојните механизми и активности со цел понатамошно јакнење на финансиската писменост и зголемување на степенот на финансиска инклузија.

ПРОЕКТНИ АКТИВНОСТИ

Продолжи реализацијата на регионалниот проект (2023-2027 година) под покровителство на Министерството за финансии на Холандија и Меѓународната мрежа за финансиска едукација (ИНФЕ-ОЕЦД) чија цел е јакнење на капацитетите на регулаторите на финансискиот пазар заради промовирање на важноста на финансиската едукација, подигнување на нивото на финансиска писменост кај населението и зголемување на степенот на финансиска инклузија. Во овие рамки ќе се финализираат веќе започнати активности, проширување на дејствувањето преку дополнителни настани, обуки, алатки или публикации.

Во рамки на регионалниот проект за заштита од катастрофални ризици и природни катастрофи - ЕВРОПА РЕ, за потребите за развој и воспоставување на сеопфатен национален систем на земјоделско осигурување, во кој меѓу другите засегнати страни учествува и АСО, во извештајниот период не се забележани некои значајни активности преку подготовка на Законот за задолжително земјоделско осигурување и не беше воспоставена интензивна комуникација меѓу партнерите. Во претстојниот период се очекува да се освежи динамиката на проектот преку следни чекори и активности и редовна координација. Новиот концепт на земјоделско осигурување во надлежност на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство предвидува формирање на осигурителен пул, чија цел ќе биде осигурување на земјоделското производство на сите земјоделци. Предноста ќе биде и во тоа да земјоделците исплатата на настанатата штета ја добиваат во текот на истата година кога настанала. Ова прашање за АСО како регулатор на пазарот за осигурување е особено важно затоа што нуди решение кое ќе води во јакнење на културата на осигурување кај земјоделците кои се бројна популација.

ИНФОРМИРАЊЕ НА ЈАВНОСТА И ТРАНСПАРЕНТНОСТ

Во рамки на унапредување на транспарентноста и отчетноста во работењето, АСО континуирано презема активности насочени кон информирање на јавноста, како и обезбедување пристап до релевантни информации за својата работа, одлуки и политики.

1. Јавно информирање- Во текот на извештајниот период редовно беа објавувани:

- соопштенија за јавноста за донесени одлуки, препораки и насоки,
- одговори на прашања поврзани со закон, подзаконски акти, права на потрошувачи,
- извештаи, анализи и статистички податоци достапни на официјалната веб страница,
- едукативни и инфографски содржини преку профилите на социјалните мрежи и сл.

2. Промоција на транспарентност- Со цел доследна примена на принципите на отворено работење:

- сите релевантни документи и одлуки се достапни на интернет страницата на АСО,
- уредно се одговара на барања за пристап до информации од јавен карактер и добиени пријави од укажувачи,
- организирани се “отворени денови” за граѓаните и други заинтересирани страни.

3. Присуство во јавноста и медиумите- АСО учествуваше на јавни настани, форуми и медиумски настапи со цел зголемување на информираноста за својата улога, како и важноста од финансиска едукација и заштита на потрошувачи.

Со цел подигнување на квалитетот на својата работа, АСО во континуитет спроведува мерење на корисничкото задоволство преку онлајн анкети, прашалници, директен контакт со граѓаните, преку овозможување механизам за писмено доставување на жалби/пофалби од страна на корисниците на услугите. Континуираното мерење ни овозможува подобро стратешко и оперативно планирање на активностите за едукација, заштита на потрошувачи и комуникација со јавноста. Активностите даваат резултат и резултатите се позитивни, забележано е и зголемување на посетеноста на веб-страницата и социјалните мрежи.

**АГЕНЦИЈА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА
ОСИГУРУВАЊЕ**

Претседател на Совет на експерти,
м-р Ели Дракуловска

Број 01-574/1

Скопје, 19.06.2025 година

Изработила: Ратка Целаковски

Р. Целаковски

АГЕНЦИЈА ЗА
СУПЕРВИЗИЈА НА
ОСИГУРУВАЊЕ

Ул. Македонија број 25, Палата Лазар Поп Трајков, кат 5, Скопје

++389 2 3254 060

++38972 263 624

contact@aso.mk

pretstavki@aso.mk

ukazuvaci@aso.mk

www.aso.mk

www.edukacija.aso